

Dangerous "Overdrafts"

Editorial

Description of the hard condition of the water economy [...] the official explanation made by the water commissioner and the minister of agriculture is that there had been three consecutive dry years. However, this explanation as the only explanation is just a pretext for the failure of the Israeli allocation policy in the last twenty years.

The data show that in the last two decades a total of hundreds of millions m³ out of the recharge which originates from rain and which is available for utilization was allocated. According to experts, each year about 1,450 m³ were allotted for agriculture, while the available amount implied allotment of not more than 1,200 m³. Actually this water was taken from the reservoirs, while creating an "overdraft" which means reduction in the level of ground water and Lake Tiberias. This overdraft has also a very high interest since sea water have intruded the wells and filled the ground water reservoir. In many areas wells were closed after pumping saline water.

The people responsible for the water economy in Israel, with the ministers of agriculture and water commissioner's heading them, preferred for many years to ignore the warnings of the experts which had been made a long time ago, first in professional conferences

and then publicly. Already in 1979 experts from Tabal and the university advocated for changing the system of water allocation for agriculture, so that each year the amounts of water which are piped will be equivalent to the amounts of rain which fell in the previous year, and which are available for pumping without damaging the reservoirs. That would have saved the hydrologic balance. Realization of this policy would have preserved the ground water reservoir and prevent well salination (wells which were salinated cannot be used for hundreds of years.)

The cut in agricultural water quotas and domestic use which was decided by the water commissioner was done too late and it is not sufficient. According to the decision, a mean of 10% of water allocations would be cut - 140 mcm from agriculture and 30 mcm from domestic use. This cut was efficient 2.0 years ago, and the above amount would have been saved each year. However, it is not now, that ground water level is lower in several meters than its balance, and Lake Iberias' level has dropped below the red line.

A solution for the additional ^{necessary} cut is possible if Prof. Shoval's and other experts' suggestion is adopted. According to this suggestion, in the present year no water will be allotted to cotton, which would save 200 mcm this summer, and would prevent overpumping. On the other hand watering the cotton with 200 mcm would cause a long and irreversible damage to the water sources. Raising cotton was not

profitable in the last years and it seems that compensating the farmers would be much cheaper.

[.] the minister of Agriculture and water commissioner need to weight the temporary damage against the damage to water sources. The water reservoir belongs not only to the present generation but also to the next generations [.]

ירושלים רח' החבצלת 2 טל 224245*6
 ת.ד. 273 מיקוד
 ירושלים 91002 חיפה רחוב
 נורדוי 20 טל 661166*8
 ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

המ"ל: הוצאת עתון ה"א"י בע"מ רח' אלמץ שדקן 21 ת"א
 העורך: גרשום שוקן האחראי: מתי טלן
 אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
 HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 824261

משיכות יתר מסוכנות

Haaretz
 6/3/86

משק המים של ישראל שרוי הקיץ במשבר החמור ביותר בתולדותינו. מפלס מי התהום ירד לרמה, המעמידה בארות רבים נוספים בסכנת המלחה. זאת לאחר שבשעור האחרון כבר הומלחו עשרות בארות ויצאו מכלל שימוש. גם מפלס הכנרת מצוי מתחת לקו האדום שנקבע בעבר. דוברי המימסד החקלאי - בתשדירי השירות של נציבות המים ובהתבטאויותיו של שר החקלאות - טוענים כי המחסור נוצר בעקבות שלוש שנות בצורת רצופות, וקוראים לכל תושבי המדינה לחסוך במים. אין חולק על נחיצות החיסכון במים. אך הצגת שלוש השנים השחונות כסיבה יחידה למחסור, אינה אלא מסווה לכישלון מדיניות הקצאת המים בישראל בעשרים השנה האחרונות.

הנתונים מלמדים, כי בשני העשורים האחרונים הוקצו מיסכות מים בשיעור כולל של מאות מיליוני מ"ק מן המילוי החוזר שמ"קורו בגשמים, והזמין לניצול. לדעת מומחים, הוקצבו לחקלאות בישראל מדי שנה 1,450 מיליון מ"ק, כאשר הכמות הזמינה חייבה לא להקצות יותר מ-1,200 מיליון מ"ק. בפועל נלקחו מים אלה מן המאגרים, תוך יצירת "משיכת יתר" שפירושה ירידה במפלס מי התהום והכנרת. למשיכת יתר זו יש גם "רביבת" גבוהה ביותר; מי הים חדרו לבארות ומילאו את מאגר מי התהום. באזורים רבים במישור החוף ובשפלה נסגרו הבארות לאחר שהחלו מעלות מים מלוחים.

האחראים למשק המים בישראל, וכראשם שרי החקלאות ונציבי המים, העדיפו במשך שנים להתעלם מן האזהרות שהשמיעו המומחים, תחילה בכינוסים מקצועיים ואחר כך בפומבי ובקול. כבר ב-1979 קראו מומחים מתה"ל ומהאוניברסיטאות לשנות את מערך הקצאות המים לחקלאות, כך שבכל שנה יישאבו כמויות נמוכות יותר מן האמות את כמויות הגשם שירדו בשנה הקודמת, ושכן זמינות לשאיבה ללא פגיעה במאגרים. זאת כדי שיישמר איזון הידרולוגי. מימושה של מדיניות זו היה משמר את מאגרי המים התת-קרקעיים ומונע את המלחת הבארות. (הבארות שכבר הומלחו יצאו מכלל שימוש לטווח של מאות שנים).

קיצוץ מכסות המים לחקלאות ולשימוש ביתי שעליו החליט נציבי המים, נעשה מאוחר מדי, ואין בן דיו. על-פי החלטה, יוקצו בממוצע כ-10 אחוזים מהקצאות המים - 140 מיליון מ"ק מהחקלאות ו-30 מיליון מ"ק מהצריכה הביתית. יתכן שדי היה בקיצוץ כזה אילו בוצע לפני 20 שנה, וכמות זו הייתה נחסכת בכל שנה מאז. אך לא עתה, כאשר מפלס מי התהום נמוך בכמה מטרים מרמתו המאוזנת, ומפלס הכנרת ירד אל מתחת לקו האדום.

פתרון לקיצוץ הנוסף הדרוש במיכסות המים אפשרי, אם תאומץ הצעתם של פרופ' הלל שובל ומומחים אחרים, ולפיה לא יוקצו השנה מכסות מים לגידול כותנה. צעד זה יביא לחיסכון של יותר מ-200 מיליון מ"ק, ויימנע את הצורך בשאיבת יתר המים השקייט שרות הכותנה ב-200 מיליון מ"ק בקיץ הקרוב. עלול, לעומת זאת, לגרום לנזק מתמשך ובלתי-הפך למקורות המים של ישראל. הכותנה לא היתה בשנים האחרונות גידול רווחי, ונראה כי תשלום פיצויים הגונים למגדלי הכותנה יהיה זול לאין שיעור מן הפגיעה האפשרית במאגרי המים שאין להם תחליף.

ייבוש מאות אלפי דונמים של שדות הוא צעד דרסטי שהחשש מפניו מובן - אך על-ש"ח החקלאות ונציבי המים לשקול את הפגיעה הזמנית הזו למול הפגיעה במקורות המים. מאגר המים בישראל שייכים לא רק לרור הזה, אלא גם לדורות הבאים. המשך המדיניות הנדיבה כלפי החקלאים היום, מוליך כניטחה להרס מקורות המים שעליהם אמורה להתבסס החקלאות של הדורות הבאים.

שיא במכירת איגרות בונדס

בהדרגה, ככל שהפרשה העכורה הוצאת מתפתחת, שאלת-מפתח היא אם שמעון פרס ידע. הציניקנים אמרו שאם ראש הממשלה התנגד בפאטוס מרשים כל-כך לחקירה, אין זה - קורס כל - בגלל סיבות ביט"ח, חוץ עם כל הכבוד. רק מתאבד פרס לטיי יסכים, על פי הגרסה, לחקירה כאשר אפשר להוכיח את מעורבותו. והנה, התמונה הזאת הסתבכה קצת: פרס מוכן לחקירה. האם זה אות ומופת לכך שלא ידע? נימוקיו הנרגשים נגד חקירה היו משכנעים, פחות או יותר, תלוי באוזן השומעת. אבל עכשיו הפרק הזה בהשתלשלות המעיקה כבר מאחורינו: פרס הבין שאין דרך לשי" מור את השר בבקבוק. מה שעדיין לפנינו היא עקשות הנמשכת של יצחק שמיר והליכוד. האם טובת הביטחון - אותו נימוק שנעשה בו שימוש בחלקו מוצדק, בחלקו דמאוגני - יקרה לפרס פחות מאשר לשמיר? מובן שלא. אם כך, אולי ההבדל פשוט כזה ששמיר היה בתי מונה מראשיתו?

לשכת ראש הממשלה מכחישה בעוז את הטענה כאילו שמיר בשעתו, ואחריו ראש השב"כ, ערכנו את פרס במהלכי טיוח כלשהם ובכך שקיבלו את אישורו כאשר נכנס לתפקיד, גררו אותו לתוך קנוניה. הגרסה שם היא, כי פרס לא ידע מאומה לפני ששמע את ההאשמות מפי אנשי השב"כ. כאשר הפרשה התחילה להתפוצץ החוצה מתוך הארגון החשאי, מקורבי פרס מרברים בימים אלה על "הלכלוך", שזורק בו הליכוד באמצעות ההרלפות על היותו בתוך התמונה מרגע כניסתו לתפקיד.

הייתי מרגיש יותר בנוח עם הטענה הזאת אילו היתה לשכת ראש הממשלה מוציאה, כפי ששקלה לעשות בראשית השבוע, הכחשה רשמית. יש יותר מדי אנשים סביב, ובכלל זה בסביבתו הפוליטית של ראש הממשלה, כעלי

השאלה אם מהחשובות ניוו צוטב שישיב

חושבים טובים וחזירי (לצערם) שידע גם ידע * * *

כל אחד מוזמן לאמץ הנראית לו. מכל מקום, עד לחקירה - ובמלוא לא תהיה רק אם אמנם נהג כשורה, אלא מי המחיר הפוליטי במקרה היו עבירות על החוק. ושלב ההתכתשות בין ושמיר, יש לנו כאן עילילה העשויה להסתם התנאים המיוחדים של אחרות, אשר כרכה את של שני המחנות הירוי השלב הזה עד כה.

חקירה תהיה על תושה לזמנמה על המשפטי החרש. גם לחלוטין בצורך בהקיד שהיתה לכורה. אבל כי אין ממנה מנוס, הם בעלי ההשלכות הפוליטיות המסגרת הנכונה של זיוף, שקר והטעיה נפרד מעבודתו של הסיפור אינו רק על או אחרות בתוך שיו המשמעות העיקרית, היא פוליטית.

הטענה בדבר אופי הזה של הארגון היא שהועלתה על ידי אלה שהצדיקו את גים המיוחסים לראש גילו כלפיהם הבנה. מש לאחר, היה צריך לה מראשית הפרשה, כי לא יתגרס לשמש במערכת המורגלה האחריות התגלגלה כלפי מעלה. אברהם

בהסתדרות /

עם הפנים ל"י

פרופ' שמעון פרס

ערב הבחירות להסתדרות, במרס 1985, קיבל לידיו מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר את המלצות צוות "כיוון חדש" לתוכנית פעולה בנוש"א ההסתדרות וחברת העובדים. במלצות נכללה ביקורת חמורה על המתרחש בהסתדרות עצמה ובה תייחסותם של חברי ההסתדרות כלפי נבחריהם. ראש הצוות היה הפרופ' שמעון שטרית. בחורש האחרון עלה והופיע שמו בשני הקשרים: הוא מונה ליו"ר מועצת המנהלים של "משען" וליו"ר המוע"צה החברתית-קהילתית של ההסתדרות.

צוות "כיוון חדש" כלל את נפתלי בלומנפלד, כיום מבקר ההסתדרות ואו מככירי "כור", את יהודה בן הרוש מזכיר מועצת פועלי אשרה, את יצחק חזיוה, בעבר מזכיר מועצת פועלי עכו וכיום מנהל כוח אדם ב"כור" ועוד כמה עסקנים. בני הדור החדש, רובם יוצאי ערות המזרח, קיסר התייחס בכבוד ראש להמלצות הצוות וקיים אתו דיונים יסודיים. הוא נתן להם להבין, כי המלצותיהם ייושמו בהדרגה, אף כי הכהיר שאין אפשרות לחולל הפי

הצוות קבע כי גדולה ותקווה גדולה קיסר יביא לשינויים החברתי של ההסתדרות. אם תעבור תקופת שינוי בדרגים הבכירים הפירובידה לאחד את ייהפכו הציפיות והוכנרל התקיימה ההאכזבות. לא כבוד ריבוי בטקס הכתה של